

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Ефективна економіка № 6, 2017

УДК 657.1

*А. М. Черножукова,
студентка 3 курсу факультету менеджменту та маркетингу,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського"*

*Т. П. Лободзинська,
кандидат економічних наук, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Національний технічний університет України
"Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

*A. M. Chernozhukova,
3rd year student of the faculty of management and marketing,
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
T. P. Lobodzynska,
PhD in Economic, assistant professor, Department of theoretical and applied Economics,
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

COMPARATIVE ANALYSIS OF AUTOMATED ACCOUNTING SYSTEMS AT THE ENTERPRISES OF UKRAINE

Статтю присвячено дослідженню автоматизованих систем бухгалтерського обліку на підприємствах України та порівнянню їх характеристик з метою підвищення ефективності діяльності підприємств. Зазначено актуальність та доцільність питання вибору і застосування автоматизованих систем бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання. В статті розглянуті автоматизовані системи: 1С, Галактика, Парус та Інтелект-Сервіс-ІС-ПРО. Проаналізовано основні переваги та недоліки шляхом порівняння за визначеними критеріями, а також висвітлено проблему вибору найбільш функціональної програми для впровадження на окремому підприємстві. Визначено важливість автоматизації бухгалтерського обліку, розглянуті наслідки запровадження автоматизованих систем бухгалтерського обліку на підприємствах України.

The article is devoted to the study of automated accounting systems at the enterprises of Ukraine and comparison of their characteristics with the aim of increasing the efficiency of enterprises. Was noted the relevance and appropriateness of the selection and use of automated accounting systems in modern conditions of managing. The article considers the following automated systems: 1C, Galaktika, Parus, and Intellect-Service-is-PRO. The authors analyzed their advantages and disadvantages by comparison according to certain criteria, and highlighted the problem of choosing the most functional programs for implementation at the individual facility. In addition, the article identifies the importance of automation of accounting, considered the consequences of the introduction of automated accounting systems at the enterprises of Ukraine.

Ключові слова: бухгалтерський облік, автоматизація, автоматизована система, 1С, Парус, Галактика, управлінські рішення.

Keywords: accounting, automation, automated system, 1C, Parus, Galaktika, management decisions.

Постановка проблеми: провадження діяльності суб'єктами господарювання в сучасних ринкових умовах спонукає до постійного удосконалення ведення облікової політики. Підприємства активно використовують автоматизовані системи. Великим попитом користуються різноманітні програмні продукти для автоматизації обліку. Їх розробка спрямована на універсальність для можливості легкого підлаштування під певний вид підприємницької діяльності. Крім цього, популярності також отримали спеціалізовані системи, які створюються лише для певної галузі. Це забезпечує максимально ефективне їх впровадження. В умовах значного обсягу пропозиції автоматизованих систем бухгалтерського обліку менеджмент кожного підприємства постає перед вибором програмного продукту, який був би найбільш актуальним та доцільним, враховуючи специфіку діяльності конкретного підприємства. Дослідження автоматизованих систем бухгалтерського обліку та їх порівняння особливо актуальне на сьогоднішній день.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: серед науковців, які досліджують питання інформаційних систем в бухгалтерському обліку можна виділити: М.М. Бенько [12], Ф. Бутинець [11], Власюк С. [1], Терещенко Л.О.[2], Клімушин П.С.[3] та інші. У роботах вони приділили значну увагу процесам обробки та систематизації облікової інформації за допомогою автоматизації.

Мета: дослідити, проаналізувати та порівняти системи автоматизації обліку на підприємствах, виявити переваги і недоліки їхнього застосування .

Виклад основного матеріалу: Сьогодні існують альтернативи автоматизованого ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Кожна організація обирає той варіант, який найбільше задовольнить потреби щодо обліку господарської діяльності. Причини, які спонукають підприємства вводити інформаційні системи, обумовлені прагненням збільшити продуктивність щоденних робіт та усунути їх повторне виконання, а також плануванням за рахунок прийняття раціональних та оптимальних рішень підвищити ефективність управління підприємством.

Підходи до класифікації програмних продуктів можуть бути згруповані таким чином [1]:

1. Програми, призначені і створені для роботи в різних операційних середовищах. Залежно від цього вони поділяються на бухгалтерські програми під Windows.

2. За ступенем автоматизації програми можна розподілити за наступними основними категоріями: вузькоспеціалізовані програми, спеціалізовані, універсальні (комплексні системи).

3. Програми, призначені і створені для роботи в різних галузях: бюджетні організації, промисловість, будівництво, сільське господарство.

4. Розмір організації, специфіка бухгалтерського обліку на тому або іншому підприємстві, також накладають свій відбиток при створенні автоматизованого робочого місця.

5. Наявність макромови і ступінь її розвитку з метою адаптації програмного продукту до зміни як умов функціонування виробництва, так і законодавчої бази. .

6. Наявність сервісних можливостей адаптації програми до законодавства, що змінюється, до структури виробництва і т.п.; відсутні або недостатньо розвинені засоби, що дозволяють вносити зміни, здійснювати настройку самим користувачем, не змінюючи при цьому програми.

Сучасна автоматизована система обліку будується на основі новітніх засобів обчислювальної техніки та програмних продуктів автоматизації і повинна забезпечити [2]:

- повне і своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів;
- виконання контрольних та аудиторських завдань з метою одержання необхідної інформації про наявні відхилення;
- одержання комп'ютерних управлінських рішень;
- здійснення аналізу та прогнозування господарсько-фінансової діяльності підприємства.

В цілому, впровадження бухгалтерських програм на підприємстві є ефективним лише за умови, що вона покращить якість ведення обліку.

При цьому у загальносистемному плані методологічні аспекти автоматизованого бухгалтерського обліку повинні вирішувати такі питання [3]:

- автоматизоване формування управлінських рішень;
- автоматизоване формування первинної облікової інформації на папері та на машинному носіїві;
- автоматизоване ведення аналітичного і синтетичного обліку;
- автоматизація інформаційно-довідкового забезпечення і контроль-аналітичних функцій бухгалтерського апарату;
- автоматизоване ведення зведеного обліку, складання періодичної та річної звітності;
- автоматизована передача вихідної інформації системі автоматизованого бухгалтерського обліку, яка містить результати господарської діяльності підприємства й організації з метою її використання в управлінні.

Підприємства України на даний момент користуються програмними продуктами чотирьох компаній: 1С, Парус, Галактика, Інтелект-Сервіс. Зазначені компанії постійно оновлюють і забезпечують максимально раціональну роботу, пропонують комплекс з універсальних та спеціалізованих програмних продуктів з метою успішного функціонування на ринку. Однак, не дивлячись на схожість мети використання цих програмних продуктів, вони відрізняються між собою за можливостями: кількістю завдань, які розв'язуються, способами вирішення цих завдань, специфікою підприємств, особливостями галузей, на які вони спрямовані тощо.

Найбільш відомою та широко використовуваною є програма 1С. Вона є найпопулярнішим засобом автоматизації обліку в організаціях усіх галузей та видів власності на території СНГ, а також в Балтії. Основна характеристика цієї програми, яка відрізняє її від інших – наявність єдиної технологічної платформи. Дана платформа надає можливість побудови нескінченної кількості рішень. Саме така архітектура системи принесла їй популярність, оскільки забезпечує відкритість прикладних рішень, високу функціональність та гнучкість, масштабує від одного користувача до клієнт-серверних і територіально розподілених рішень, від найменших до великих організацій й бізнес-структур.

Технологічна платформа програми 1С складається з таких елементів: бухгалтерський облік, оперативний облік і розрахунок. Дані елементи досить схожі в принципах функціонування, а також мають сильний взаємозв'язок між собою. Єдина відмінність між ними полягає у наявності специфічної складової для вирішення певного завдання з обробки облікової інформації.

Програма 1С надає можливість автоматизації за рахунок введення прикладних рішень, які не пов'язані між собою, а також за рахунок комплексних рішень. Якщо окремі завдання автоматизації на підприємстві мало перетинаються, то відокремлені один від одного рішення працюватимуть в автономному режимі, забезпечуючи їх просте та ефективне

використання. Для комплексних рішень стане більш ефективним колаборація завдань автоматизації, що покаже готовність підприємства до формування єдиного інформаційного простору.

Якщо подивитися на поділ системи ІС (на технологічну платформу, комплексні та прикладні рішення) з економічної точки зору, то стає досить очевидним, що він забезпечує низьку вартість як індивідуальних, так і галузевих рішень. Це пов'язано з тим, що витрати на розробку з нуля істотно вищі, ніж витрати на створення вище зазначених рішень. Окрім цього, поділ забезпечує швидке створення та впровадження рішень, тому що відбувається максимізація використання відпрацьованої функціональності та методології.

Призначення системи Парус полягає в роботі на малих підприємствах, які відносяться до широкого спектру галузей, серед них: виробництво, ЗМІ, торгівля, громадське харчування, сфера послуг, реклама та ін. Дана система досить проста, однак є потужною повнофункціональною, що надає можливість автоматизувати бухгалтерський облік, складський облік, кадровий облік, основні торговельні процеси, а також розрахунок заробітної плати.

В основі системи Парус лежить модульний принцип. Він являє собою набір модулів для автоматизації одного з основних видів діяльності підприємства, кожний з яких працює в автономному режимі або в колаборації з іншими модулями, тим самим формуючи інформаційний простір на підприємстві. До основних модулів належать: адміністратор, бухгалтерія, реалізація та склад, заробітна плата, персонал, менеджмент і маркетинг.

На сьогодні прослідковується тенденція компанії Парус до розширення завдань, які можливо виконати за її допомогою. Вона створила технологію комплексного автоматизованого керування підприємством. Дана технологія почала вирішувати завдання оперативного й поточного планування, керувати дебіторсько-кредиторською заборгованістю, фінансовими ресурсами підприємства та ін.

Основними перевагами компанії Парус можна вважати її простоту в освоєнні, широкі функціональні можливості, а також її висока надійність, скорочення витрат на автоматизацію шляхом вибору оптимальної комплектації з можливістю її подальшого нарощування, можливість аналізу облікових даних та інформації в базі даних [4].

Необхідно зазначити, що програмні продукти компанії Парус здійснюють достойну конкуренцію аналогічним продуктам компанії ІС: відносна дешевизна й простота реалізації.

Ще однією, досить відомою системою, є система Галактика, особливість якої полягає у тому, що вона заснована на семи взаємозалежних контурах у системі керування підприємством. Ці контури орієнтовані на вирішення завдань, які стосуються всього управлінського циклу. До даного циклу відносять [5]: планування, прогнозування, облік та контроль реалізації виробничих планів. Об'єднання модулів в контури відбувається залежно від ресурсів, над якими здійснюється управлінська діяльність. А контури включені до автоматизованого виду діяльності.

Четвертий програмний продукт представлений компанією Інтелект-Сервіс - ІС-ПРО, що призначений для автоматизації обліку та управління в різних галузях. Авторами даного продукту є українські розробники, саме тому вона враховує всі сучасні законодавчі та економічні особливості держави.

Програмний продукт ІС-ПРО надає можливість ведення оперативного, бухгалтерського та управлінського обліків.

Оперативний облік застосовує інформаційну базу для прийняття управлінських рішень. Це надає можливість керувати запасами, закупками та збутом, фінансовими та договірними відносинами, а також здійснювати розрахунки з працівниками.

Бухгалтерський облік ведеться паралельно оперативному або в автономному режимі.

Управлінський облік має виробити рішення щодо розвитку бізнесу. Це відбувається на основі інформаційної бази. В даному випадку управлінський облік схожий з системою Галактика. Вона так само забезпечує планування виробництва та збуту, здійснює збір даних, проводить порівняння фактичних та планових показників.

Характерною ознакою системи є надання можливості ведення обліку від будь-якої кількості юридичних підприємств, які незалежні одне від одного. Крім того є можливість створення окремого довідника системи, який буде загальним для декількох підприємств, які вибере користувач.

Проаналізувавши і порівнявши зазначені вище програмні продукти, можна визначити їх спільні риси, а також деякі відмінності (табл.1).

Таблиця 1.

Порівняльна характеристика систем автоматизації обліку на підприємствах

Продукт	ІС Підприємство	Галактика	Парус	ІС-П
Архітектура	Технологічна платформа	Модульна	Модульна	Моду
Захист інформації	так	так	так	та
Можливість доопрацювання під конкретне підприємство	так	так	так	та
Можливість ведення декількох підприємств одночасно	так	так	так	та
Підлаштування до законодавства	так	так	так	та
Фінансовий контур	так	так	так	та
Бухгалтерський контур	так	так	так	та
Контур логістики	так	так	так	та
Контур управління персоналом	так	так	так	та
Контур керування виробництвом	так	так	так	та
Забезпечення електронного документообігу	ні	так	так	та
Наявність типових документів	так	так	так	та
Можливість створення нових документів	так	так	ні	та
Можливість ведення обліку оподаткування без додаткового налаштування	так	так	ні	та
Складність освоєння	так	ні	ні	ні
Проблеми з переносом інформації з однієї бази даних до іншої	так	ні	ні	ні

Таблиця створена авторами на основі джерел: [4, 6-10]

Інформаційне програмне забезпечення займає провідну позицію у системі бухгалтерського обліку. Будь-яка з вищезазначених систем повинна забезпечувати адміністрацію достовірною інформацією для аналізу, правильної оцінки і контролю за діяльністю компанії. Наявність внутрішнього контролю на підприємстві забезпечить зниження ризиків пов'язаних з його діяльністю, а вдало підібране програмне забезпечення бухгалтерського обліку гарантує підприємству максимально ефективні управлінські рішення та систему бухгалтерського обліку.

Висновки. Отже, в результаті дослідження проведено аналіз автоматизованих систем бухгалтерського обліку і складено їх порівняльну характеристику. Основною характеристикою програми ІС, що відрізняє її від інших, є наявність єдиної технологічної платформи, що надає можливість побудови нескінченної кількості рішень, і складається з таких елементів: бухгалтерський облік, оперативний облік і розрахунок. В основі систем Парус, Галактика та Інтелект-Сервіс-ІС-ПРО лежить модульний принцип, який є достойним конкурентом технологічній платформі програми ІС, але має певні характеристики, які потребують доопрацювання: можливість створення нових документів, рівень складності освоєння, проблеми з переносом інформації з однієї бази даних до іншої і т.д.

Таким чином, автоматизація бухгалтерського обліку на сучасному етапі займає провідні позиції серед завдань на підприємствах. Важливість даного процесу обумовлюється підвищенням продуктивності праці бухгалтерів, зменшенням витрат часу на отримання потрібної інформації, наданням більш точної та достовірної інформації. Внаслідок запровадження комп'ютерних систем підприємство отримує автоматизований облік, а також вирішення кадрових, фінансових та організаційних задач, які ставило собі за мету. Автоматизація обліку підвищить ефективність діяльності підприємства та надасть можливість економити кошти і час. Але найголовнішим є те, що вона забезпечить своєчасність прийняття управлінських рішень.

Література.

1. Власюк С. Огляд класифікаційних ознак програмних продуктів автоматизації бухгалтерського обліку // Економічний аналіз. – 2010. – Випуск 6. – С. 43 – 45.
2. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. / Л. О.Терещенко, І. І. Матвієнко. – К. : КНТЕУ, 2006. – 187.
3. Шипунова. О.В. Автоматизація управління підприємством: основні принципи, функції та підходи // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць / ДВНЗ «УАБС НБУ». - Суми. 2010.-Т.30.- С. 303 - 315.
4. Парус [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.parus.com/>
5. Клімушин П.С. Підвищення ефективності діяльності державних підприємств за рахунок автоматизації управлінських технологій // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. пр.: У 2-х ч. – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2006. – №2(28): –Ч. 1. С. 90 – 95
6. Информационные материалы о корпорации, программном продукте «Галактика» и услугах, предоставляемых Корпорацией при комплексной автоматизации предприятий [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://samzan.ru/212081>
7. Автоматизована система управління підприємством ІС-ПРО [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.intelserv.com/rus/images/stories/ISPRO2012.pdf>
8. Система «Галактика ERP» [Электронный ресурс] // Официальный сайт корпорации «Галактика» (Информационные Технологии Управления). – Режим доступа: <http://erp.galaktika.ru/solutions/erp/index.php>
9. ERP-системы: «Галактика Business Suite» [Электронный ресурс] // Независимый ERP-портал «ERP-online». – Режим доступа: <http://www.erp-online.ru/software/galaktika>
10. ІС: Підприємство 8[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://v8.1c.ru/>
11. Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф. Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф. Ф. Бутинця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. -912 с.
12. Бенько М.М. Особливості та структурна схема організації бух обліку в автоматизованій формі / М.М Бенько // Бізнес – інформ. – ХНЕУ: Інжек, 2011. - №4 (397). – С.100-102.

References.

1. Vlasjuk, S. (2010) “A review of the classification of software products of automation of accounting”, *Ekonomicznyj analiz*, no. 6, pp. 43 – 45.
2. Tereschenko L.O. (2006) *Informatsijni systemy i tehnologii v obliku* [Information systems and technologies in accounting], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
3. Shypunova. O.V. (2010) *Avtomatyzacija upravlinnja pidpryjemstvom: osnovni princypu, funkcii ta pidhody* [Automation of enterprise management: basic principles, functions and approaches], DVNZ «UABS NBU», Sumy, Ukraine
4. The official site of corporation “Parus”, available at: <http://www.parus.com/>
5. Klimushyn P.S. (2006) “Improving the performance of public enterprises through the automation of management technologies”, *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia*, no.2, pp. 90-95.
6. Information materials about company “Galaktika” and about its products, available at: <http://samzan.ru/212081>
7. The automated enterprise management system IS-PRO, available at: <http://www.intelserv.com/rus/images/stories/ISPRO2012.pdf>
8. The official site of corporation “Galaktika”, available at: <http://erp.galaktika.ru/solutions/erp/index.php>
9. ERP-systems: “Galaktika Business Suite”, available at: <http://www.erp-online.ru/software/galaktika>
10. ІС: Enterprise 8, available at: <http://v8.1c.ru/>
11. Butyncja F. F. (2009), *Pidruchnyk dlja studentiv special'nosti "Oblik i audyt" vyshhyh navchal'nyh zakladiv* [Textbook for students of specialty "Accounting and audit" of higher education]. 8-th ed., PP “Ruta”, Zhytomyr, Ukraine.
12. Ben'ko M.M.(2011), “Features and structural scheme of the organization of accounting in an automated manner”, *Biznes – inform.*, pp.100-102.

Стаття надійшла до редакції 20.05.2017 р.